

"DE KLINK"
Officieel orgaan en informatieblad van het
GENOOTSCHAP OUD ZANDVOORT
OPGERICHT 11 DECEMBER 1979

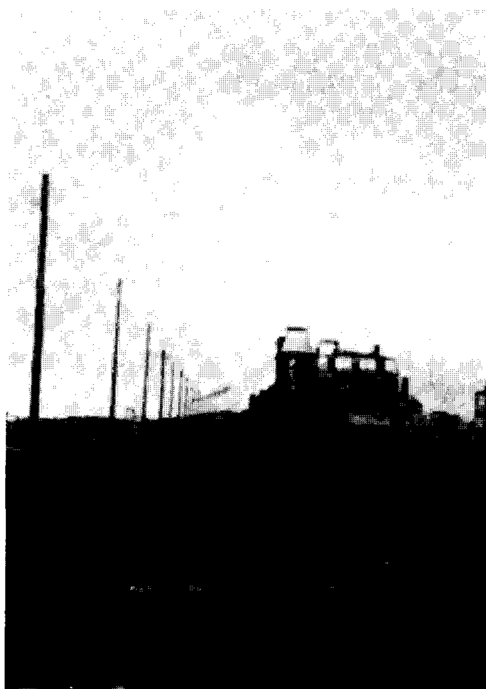
14e JAARGANG NUMMER 1
JANUARI 1994
LOSSE NUMMERS F 3.50

Redactie-adres: M. Weber, Voltastraat 26 2041 CK Zandvoort
telefoon ; 02507 - 17009.

REDACTIONEEL.

Als u deze aflevering in handen krijgt is het nieuwe jaar al weer een poos uit de startblokken. Namens het bestuur van het Genootschap en de redactie wens ik de leden en de lezers van dit blad een voorspoedig 1994 toe.

Uit de vele telefonische vragen 'waar "DE KLINK" van oktober '93 bleef' kan opgemaakt worden dat met verlangen naar dit blad wordt uitgezien, De late verschijning was te wijten aan opeenvolgende vakanties. We zullen trachten dit in de toekomst te voorkomen.

BOULEVARD jan. 1925

Op een van de pagina's staat wederom een flink aantal nieuwe leden vermeld. Het ledenaantal groeit nog steeds!

De activiteit van het Genootschap groeit m.i. echter niet mee en blijft grotendeels beperkt tot de jaarvergadering, de "GENOOTSCHAPSAVOND" (de komende moet u beslist bezoeken, noteer de datum !!) en "DE KLINK". Misschien wordt in dit jaar een oplossing gevonden omtrent een eigen "huis", dit zou dan een impuls kunnen geven tot het ontplooien van meerdere activiteiten. MW

REACTIES!!

Het is altijd goed om reacties op een vorige "DE KLINK" te ontvangen.
Zo ook nu weer plaats voor uw opmerkingen.
Bij "Reddingspogingen bij het vergaan van de Salento" tekent A. Koning, oud schelpenvisser het volgende aan: Het paard was van Jan Koning(Kokke), en Ap Vosse (de Wijker) was toen meesterknecht bij de Witkop en nam later het bedrijf van Witkop over. Ook Vogerassy bestond toen niet, dat was Arie Keur(Bakkertje). Gerrit van Steek(v.d. Meij) en Jaap Leut deden nooit mee.
Vok de Beer werkte bij van Gend & Loos, Jan de Beer was schelpenvisser.
Wel werkten de gebroeders Loos, Engel en Kees altijd mee.
Jan Wolbeek had toen een stalhouderij, later een kolenzaak, aan de Marisstr.

Een wel heel opmerkelijke reactie ontving ik telefonisch vanuit Nelson, Nieuw Zeeland waar de heer Kees Botje, na een ontmoeting aldaar met mijn schoonzoon, onmiddellijk de telefoon greep om te vertellen hoe hij telkens weer genoot van "DE KLINK". Uiteraard vroeg ik eerst of hij Kerkman heette maar néé dit was zijn echte naam, geboren in Bentveld in 1921 was hij spoedig verhuisd naar Heemstede en geëmigreerd naar Nieuw Zeeland en toch zeer geïnteresseerd in de geboorteplaats Zandvoort.

De heer C. de Vries uit Doetinchem schrijft dat hij n.a.v. het overlijden van zijn zwager en zuster E. Loerakker-de Vries een 17 tal exemplaren van "De KLINK" tegen kwam, na het doorlezen daarvan merkte hij het volgende op.
"Op de foto op blz 14 nr 3/juli 1988 zag ik een foto waarop mijn vader voorkomt. U vermeldt de namen van de mannen aan het hoofd van de stoet n.l. S. v.d. Bos en De Vries.
Voor de goede orde moet dit zijn C. de Vries Czn. Hij had een schoenwinkel en schoenmakerij aan de Haltestraat 45, na vernummering 49 en 55. Hij was geboren te Monnikendam op 17/10/1880 en op 11/06/1903 G. H. Zwarts, geboren te Dieren op 07/03/1883. In 1903 vestigden zij zich in Zandvoort en woonden er tot 27/12/1942 toen zij evacueerden naar Dieren tezamen met mijn zus Mien, die in de Heerestraat 3 een dameskleding atelier annex modevakschool had. Met twee van houtskoolturbines voorziene grote vrachtwagens ging het richting Dieren. Ik heb, met alle moeilijkheden die de evacuatie met zich meebracht, nog steeds grote bewondering, dat midden in de oorlog deze evacuatie zo voortreffelijk georganiseerd was. Zover mij bekend het werk van Zandvoortse ambtenaren, waarbij de heer P. v.d. Mije een grote rol speelde."

MW

U I T N O D I G I N G

Het bestuur van het Genootschap Oud Zandvoort nodigt u uit tot het bijwonen van de

GENOOTSCHAPSAVOND
„OUD ZANDVOORT"

VRIJDAG 25 FEBR. 1994

in gebouw "DE KROCHT"
aanvang 20.00 uur.

Bij het ter perse gaan van "De Klink" was het progrmma nog niet helemaal rond.
Een week voor deze avond zullen wij het programma in de Zandvoortse bladen bekend maken.

OPROEP!

Onze penningmeester heeft te kennen gegeven binnenkort zijn functie te willen neerleggen. Wij zoeken daarom een PENNINGMEESTER, natuurlijk met interesse voor oud-Zandvoort.
Inlichtingen en/of opgave bij het secretariaat of de penningmeester.

KLEINE KROCHT 2, de geschiedenis van een woonhuis.

(Het geboortehuis van mijn vader, nu links een kapsalon en rechts een T -shirt drukkerij)

Een van de eerste bewoners van een huis en erve groot 3 roeden alsmede 2 weilanden waren Anthonie Kors, schulper, en Gerritje van Velzen (weduwe van Johannes van den Berg) die op 13 maart 1843 ten overstaan van notaris Mr. Pieter Mabé bovengenoemde onroerende goederen kopen van Willem van de Huyb en Jacobus Enschedé, raadsleden der Stad Haarlem, als gemachtigden van Jhr. Willem Philip Barnaart van Bergen en David Jacob - en Pieter van Lennep. De prijs voor de drie kavels bedraagt *f* 2050.--.
Op 24 november 1857 verschijnt Gerritje van Velzen voor notaris van Meeuwen om tot scheiding en deling der roerende en onroerende goederen over te gaan. Haar 2de echtgenoot Anthonie Kors is 16-08-1849 overleden. Op 20-10-1850 was Gerritje in het huwelijk getreden met Johannes Kaptein. Zij krijgt toebedeeld de roerende goederen alsmede huis en erve met schuur en een paar stukken weiland.
Op 30 november 1857 verkoopt Gerritje aan haar dochter uit het eerste huwelijk , Anna van den Berg, tapster, en haar echtgenoot Jacob Kerkman, arbeider, een stuk grond ter grootte van 86 ellen voor de som van *f* 125,--.
Anna en Jacob lenen van de weduwe van Jhr. J. P. Teding van Berkhout *f* 600,-- à 4% om de grond te betalen en een huisje te bouwen.

We kunnen aannemen dat het huis Kleine Krocht 2 in 1858 gebouwd is.
Helaas kon reeds op 1 juli 1859 de verschuldigde rente niet voldaan worden zodat op 5 juni 1860 ,in het lokaal van Willem Driehuizen, kastelein te Zandvoort, tot veiling van het onroerend goed wordt overgegaan.
Willem Driehuizen wordt eigenaar voor de som van *f* 510,-- .
Op 24-12-1866 verkoopt Willem Driehuizen het huis en erf, ten overstaan van notaris ter Hoffsteede, aan Jan Kraaijenoord, arbeider te Zandvoort voor de som van *f* 550,--.
12 jaar later op 12 mei 1878 verschijnt Jan Keessen Kraaijenoord, thans vrachtrijder en landbouwer en gehuwd met Geertruida van der Mije, weer bij notaris ter Hoffsteede om zijn bezit over te doen aan Carl Ludwig Elisaeus Kaufmann, hotelhouder te Zandvoort. Jan Kraaijenoord was hier beslist niet op achter uit gegaan, hij ving maar liefst *f* 2500,-- voor het huisje.
Hr Kaufmann verhuurde het voor *f* 1,50 per week.
Lang plezier heeft Kaufmann niet van het huis gehad want op 27 maart 1884 vindt in het hotel "van Kaufmann" een openbare veiling plaats van talloze bezittingen van de heer Kaufmann, wegens rente en hypothecaire schulden.

In de 13 bladen tellende akte van veiling wordt onder perceel 3 het huis voor de som van *f* 1640,-- toegewezen aan Hendrik Dees, timmerman te Zandvoort, op 21 oktober 1883 getrouwd met Keetje Keus.

Als Hendrik op 02-09-1900 overlijdt wordt het pand getaxeerd op *f* 1200,-- en toegewezen aan de echtgenote. Na haar overlijden wordt haar dochter Hendrika Dees, ongehuwd, op 13-04-1927 eigenares. Zij trouwde in 1941 met Thomas Massaar die er een sigaren winkeltje begon.
In 1958 na ruim 75 jaar bewoning door de familie Dees wordt het huis verkocht aan de heer Pieters, thans nog eigenaar.
- Na het overlijden van mijn grootvader Hendrik Dees in 1900 voorzag opoe Dees in het levensonderhoud van zichzelf en haar kinderen door de verkoop van koffie en thee (depot van Keg uit Haarlem) verder het wassen en strijken voor Aerdenhoutse families en de verhuur van een kamer aan kommensaals (kostgangers), veelal Rijks- en Gemeente- ambtenaren die nog geen definitieve huisvesting hadden. Enkele bekende namen uit die tijd; de heren G. N. de Heer, de Haan (postdirecteur), Borst (onderwijzer) Krijnse Locker (Belasting beambte) en in later jaren Hr. Bantjes (Gem. Opzichter) en Hr. Wilmink. -

H. Dees

Ervaringen van pater de Wit.

Pater de Wit in zijn habijt in zijn woning in Haarlem

In het begin van de 17e eeuw, toen de scherpe kanten van de godsdienstoorlog waren afgesleten, probeerden verschillende priesters de gelovigen bij elkaar te halen. Kloosterlingen die voor 1572 alleen maar op uitdrukkelijk verzoek hulp gaven aan de parochie priester, werkten nu zonder dat verzoek onder de katholieken. Dat was de oorzaak in de 17e en 18e eeuw van conflicten tussen regulieren (kloosterlingen) en seculieren (parochiepriesters).
Een van de kloosterlingen die het meest heeft gedaan voor de opbouw, was de Franciscaner pater M. de Wit die zich in het begin van de 17e eeuw gevestigd had in Haarlem. Deze plaats, waar drie-kwart van de bevolking het katholieke geloof getrouw was gebleven, was niet direct zijn werkterrein. Hij ging naar plaatsen in de omtrek van Haarlem tot aan Alkmaar en Leiden toe.
Nu waren er in Haarlem godsvruchtige vrouwen die zich geheel en al gaven aan het helpen bij de zielzorg, de zogenaamde Maagden van de Hoek.
De Wit had er veel contact mee en wanneer hij op reis was geweest vertelde hij alles aan de zusters. Een van hen was er zo door getroffen dat ze in het kort zijn verhalen opschreef die in het archief van de Maagden van de Hoek bewaard zijn gebleven.
In een van de verhalen uit 1614 vertelt pater de Wit dat hij op deze reis gekomen is in Zandvoort. Het dorp lag verlaten aan de zee, de pastoor was in 1572 gevlucht en geen enkele priester had er meer naar omgekeken. De bevolking was voor het merendeel naar de nieuwe religie overgegaan maar er was een groep van 150 mensen die koppig aan het oude geloof trouw bleven. Er was, zo vertelde hij, geen moeilijkheid met deze groep. De gereformeerden vielen hen niet lastig want zo zeiden zij, in een plaats waar geen voorganger meer komt zal dat oude geloof vroeg of laat verdwijnen.

Toen hij in 1614 in het dorp kwam, was hij de tweede priester. Er was, zo vertelden zij, een priester geweest die hier dienst had gedaan en vele kinderen had gedoopt maar hij voelde zich hier niet thuis en is nooit meer teruggekomen. Pater de Wit voelde de nood van deze Zandvoorters aan en hij beloofde dat hij spoedig zou terugkomen. Hij woonde in Haarlem, op een uur afstand van Zandvoort, dus kon hij dat wel in zijn missie tochten opnemen. Of hij dit gedaan heeft staat niet in het logboek van de Maagden van de Hoek. Uit andere bronnen, en dan denk ik aan de stukken van het Kapittel van Haarlem blijkt dat na 1614 de belangstelling voor Zandvoort ook bij dit college was wakker geroepen. Men vond in het Kapittel een plicht om voor Zandvoort te zorgen. In de periode voor 1572 was een kapelaan uit Haarlem belast met de gemeenschap Zandvoort als er geen vaste pastoor was, welnu dan moesten ook de kapittelheren op deze manier verder gaan. Men kan dan uit enkele schaarse gegevens vinden dat in de periode van 1620 - 1630 drie kapelaans worden genoemd die zielzorg uitoefenen in Zandvoort. Het zijn geen paters Franciscanen zoals de Wit was maar wereldheren die aan een opkomende statie in de oude bisschopstad verbonden waren.
Men mag dan wel zeggen dat de arbeid van pater de Wit vruchten heeft opgebracht. Wanneer hij zijn hand niet had uitgestoken naar de gelovigen dan was het katholicisme opgegaan in de gereformeerde religie. De parochie van nu, die een belangrijke plaats in het maatschappelijk leven inneemt, is te danken aan pater de Wit die toevallig bij de gelovigen in 1614 kwam en toen Haarlem wakker schudde om Zandvoort bij te staan.

Pastoor B. Voets

WELKOM NIEUWE LEDEN.

Hr. J. S. Attema	Hogeweg 66	Zandvoort
Mw .A. Berkhout-Bluijs	Flemingstr 106	Zandvoort
Hr. M. Dijkstra	de Ruyterstr 6/3	Zandvoort
Hr. P. Drommel	A.J. v.d. Moolenstr 66	Zandvoort
Mw. Jansen-Mertens	v Lennepweg 65/45	Zandvoort
Hr. D. J. Meijer	Donaustr 7	Emmeloord
Mw. Kater-Shaw	C. Huygensstr 9	Zandvoort
Mw. J. Kuiper-Zwemmer	J. Verfailleweg 258	den Helder
Hr. J. Koper	dr J. G. Mezgerstr 60	Zandvoort
Hr. K. C. Koper	A.J. v.d. Moolenstr 42	Zandvoort
fam. P. Loos	H. Heijermansweg 27	Zandvoort
fam. Molenaar	A.J. v.d. Moolenstr 72	Zandvoort
fam. C.A. de Muinck	Koningstr 20	Zandvoort
Hr. H. G. J. Rozenhart	Helmersstr 3	Zandvoort
Hr. L. Terol sr	Mozartweg 45b	Amersfoort
Mw. J. Th. Verkade-Kerkman	Sophiaweg 25	Zandvoort

DE HALTESTRAAT WORDT HERSTRAAT.

De foto, geplaats op de hartpagina's werd gemaakt omstreeks 1937, en aan ons in bruikleen afgestaan door de heer L. Driehuizen. Hij vertelde dat ter bestrijding van de werkloosheid in die tijd o.a. de Haltestraat herstraat werd.
In ieder geval leverde dit ons nu deze mooie plaat op, weergevende een stukje oude Haltestraat, maar toch duidelijk herkenbaar, bekende Zandvoorters en de hoeveelheid mankracht waarmee het werk geklaard moest worden en niet te vergeten het paard en de bakkerskar.
Al met al een straat waar nog niet van parkeerproblemen sprake was en de rijrichting er nog niets toe deed.

Op de foto van links naar rechts: Toon Keur (de Reu), Leen Driehuizen(Gasko), Cornelis Schilpzand(de Hooge), Kees Zwemmer(Kees Ham), Arie Roest woonde in de Oosterstraat, Jacob Schilpzand(broer van Cornelis) en Lefferts.
Achter de bakkerskar die de Diaconiehuisstraat uitkomt liep Leen v.d. Werff. (deze stond jammer genoeg niet op de foto).

Deze foto brengt herinneringen terug aan een vooroorlogse Haltestraat die wat winkels betreft zo volkomen anders was dan vandaag de dag.
Beginnende bij het postkantoor, Wijnne de apotheker; Jupiter - speelgoed en huishoudelijke artikelen; Baggerman - slijterij en groothandel in dranken: Roest - kruidenier; Spoelders - kapper dan even de Schoolstraat in: Dalman - groentezaak en Boon = slagerij. Verder in de Haltestraat van der Kruk - koffie, thee en snoepwinkel, daarnaast v.d. Berg de groenteboer. Op de andere hoek van de Willemstraat de sigarenzaak van W. Loos waar naast Kromhout - handel in olie, zeep e.d. Verder gaande vishandel Schelvis, groenteboer Bos en daarnaast slagerij Spiers. Tegenover de slachterij van Spiers in de Koningstraat de melkhandel en melk-rijderij van Koomen. Hoek Koningstraat / Haltestraat de groentezaak van Webber, dan poelier Visser; kruidenier Schaap; Dikker met modemagazijn De Waag, melkhandel Koning; Jamin met daarnaast drogisterij Blaauboer.
Tenslotte aan deze zijde nog Brokmeier, slijterij en groothandel in dranken waarnaast slagerij Vreeburg en melkhandel de Sierkan.

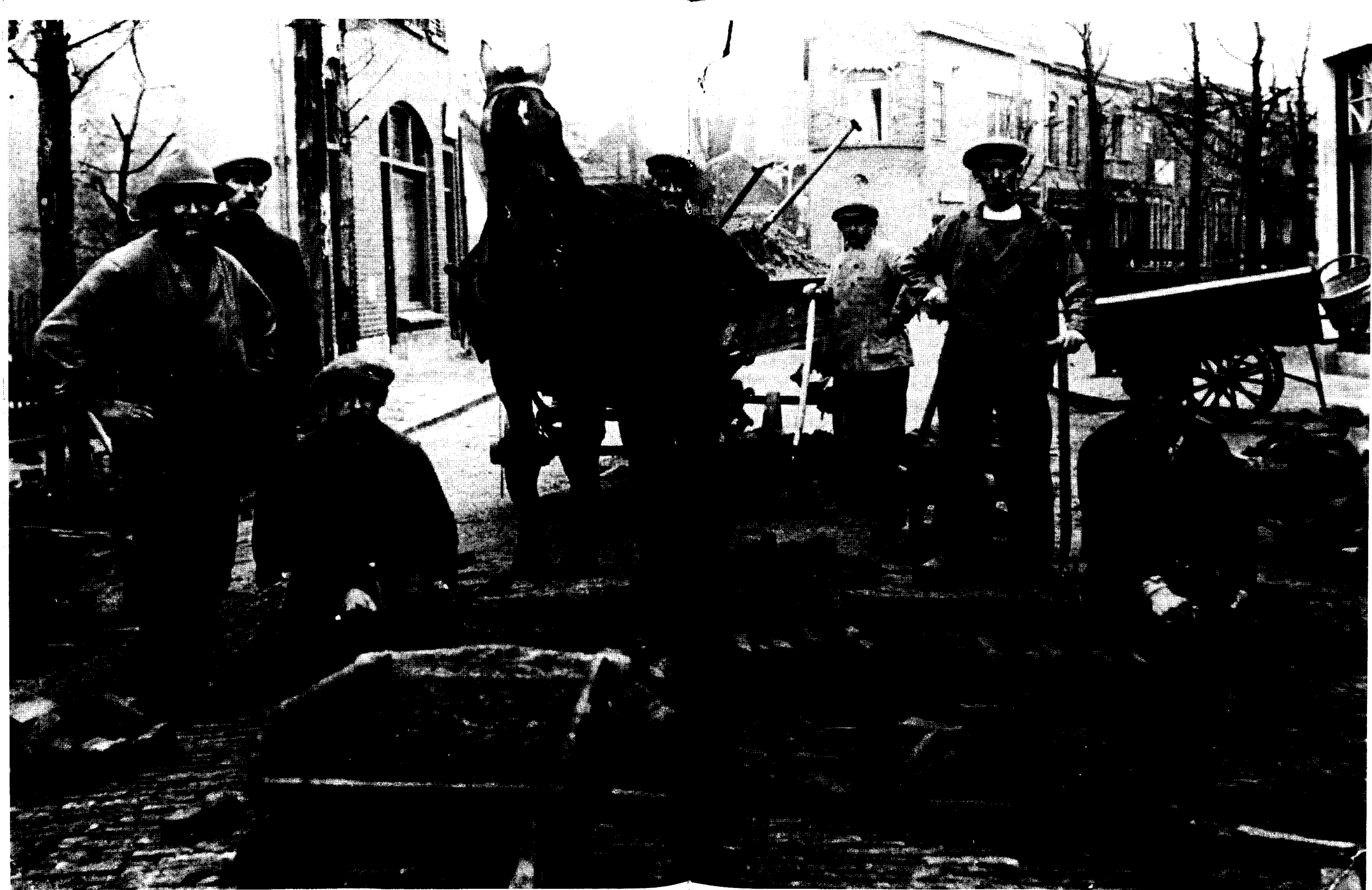
Dan vanaf de zeestraat aan de andere zijde terug eerst de chocolaterie winkel van de Zwarte, vrachtrijder en touringcar-bedrijf P. Kerkman; P. Paap - vishandel; Feenstra radio's enz en op de hoek slagerij Semé.
Even om de hoek de weduwe Loos met oliehandel, drukkerij Gertenbach en

vishandel Duivenvoorde.
Hierna kwam de galanteriewinkel van de dames Duivenbode, de kruidenierzaak van Knotter en het brood en banket van bakkerij Kuneman. Om te vervolgen met woninginrichting Balledux en café Neuf. Verder de bakkerij van Schipper en schoenenwinkel Bronkhorst. Even rechts, tegenover de ingang van Bronkhorst, was vishandel Molenaar, weer in de Haltestraat slagerij v.d. Meij met daarnaast boekhandel/leesbibliotheek Lorentz. Hierna kwamen nog Thomas met banketbakkerij en lunchroom, schoenhandel Bata, sigarenwinkel Drommel, Ijzerhandel Kort en het politiebureau als eind.

Het is een misschien wat droge opsomming geworden en zeker niet volledig. Maar dit schrijvende zie ik de fraaie etalage, met figuren uit vet gemaakt, bij slagerij Spiers en de fraaie etalages van Brokmeier en het knusse zaakje, met 6 dubbele zouten voor één cent, van "Krukkie" en het gezellige boeken ruilen bij Lorentz.
Zo zal ieder zijn eigen herinneringen aan deze straat hebben.
Zoals bij voorbeeld de heer C. de Vries, uit Doetinchem, aan zondagnamiddagen op de hoek van Haltestraat en Diaconiehuisstraat, toevalligerwijze juist de plaats van onze foto. Op deze hoek had de heer Simon Verloop een kleine kantoorboekhandel annex boekhoudbureau onder de naam ESVE.
Zondag namiddag/avond was het daar altijd een drukte van belang. De heer Verloop hing dan n.l. voor de etalageruit de uitslagen van de voetbalwedstrijden van de K. N. V. B. en de Haarlemse Voetbal Bond, van die afdelingen waarin elftallen speelden van Zandvoort respectievelijk Zeemeeuwen. De uitgebreide schare was voorzien van pinda's (gehaald bij Krukkie) en na afloop van de samenkomst was de stoep bezaaid met pinda doppen. De heer de Vries vermeldt nog dat Boekhandel ESVE ondanks de crisisjaren groter werd en verhuisde naar de Grote Krocht.

Op deze plaats mag niet onvermeld blijven dat later deze "taak" werd overgenomen door Engel Loos die later schuin aan de overzijde de eerste sportzaak in Zandvoort vestigde en jarenlang deze uitslagen verzorgde.
De discussies van de "kenners" loog er dikwijls niet om, er werd stevig kommentaar geleverd, heel wat anders dan voor de buis bij studio sport.
Nu hierdoor toch ook de televisie om de hoek kwam kijken roep ik toch ook nog even in herinnering, uiteindelijk staat zijn zaak ook nog op de foto, de mensen die samendromden om de eerste televisie uitzendingen te zien op het toestel dat de heer Feenstra in zijn etalage had staan.

MW

Historische vereniging Bomschuit Bouwclub.

In onze bijna traditioneel geworden bijdrage aan de eerste aflevering van "DE KLINK" van een nieuwe jaargang geven wij u een overzicht van onze activiteiten in het afgelopen jaar.
Het Tram emplacement, waarop drie wagons, is voltooid en terug in het N. Z. H. museum te Haarlem, een passende plaats hiervoor!
Dat de belangstelling voor ons werk ook buiten Zandvoort aanwezig is blijkt niet alleen uit de expositie van diverse werkstukken elders maar nog meer door het bezoek uit Wageningen van een onderzoeker naar scheepsmodellen in kerkgebouwen. Deze was onder de indruk van het in de N. H. kerk hangende, door ons vervaardigde model en hij heeft uitvoerige aantekeningen gemaakt over onze wijze van bouwen.
De Zandvoortse huisjes zijn nu in het afwerk stadium evenals 3 scheepsmodellen terwijl aan 2 scheepsmodellen juist begonnen werd.
Een historisch pand uit Zandvoorts verleden, de Passage, is ook in aanbouw en al duidelijk is te zien welk een prachtig werkstuk dit gaat worden.
De aanstaande vervanging van de Reddingboot en de Lanceerwagen van de K. N. R. M. was aanleiding voor onze vereniging beiden op schaal na te bouwen. De Reddingboot is al gereed en een waar pronkstuk geworden.

Onze jaarlijkse "OPEN DAG" is zonder meer een succes geworden. Het aantal bezoekers was groter dan voorheen en iedereen was vol lof over de tentoongestelde modellen. Hierbij gold de belangstelling niet alleen de al voltooide modellen maar evenzeer die welke in bewerking zijn en juist daardoor een goede indruk gaven van het vele minutieuse werk dat verricht moet worden.
Een eventuele verhuizing naar de Tolweg is nog lang niet rond. Het afgelopen jaar zijn hierover meerdere vergaderingen met de Gemeente geweest en werd een uitvoerige correspondentie gevoerd. Hoewel dit in goede harmonie verloopt bevindt dit alles zich nog in een begin stadium.
Onze modellen zijn momenteel te zien bij de I. N. G. Bank aan de Passage (Vuurboet, Schoolmeesters woning, Circus theater, Babbelwagen, Badkoets.) en in het Cultureel Centrum (Redschuur met Boot en Lanceerwagen en Watertoren). De door ons gereviseerde Schelpenkar staat daar in de tuin.
Voor inlichtingen over lidmaatschap en/of donatie staat onze secretaris, H. C. Bakker Keesomstr. 26 tel. 15836, altijd voor u klaar!

NIEUWS VAN "DE WURF"

Het afgelopen jaar werd er door de Dans- en Schouwgroep slechts in beperkte mate opgetreden een vermeldenswaardig punt hierbij is echter dat tijdens deze uitvoeringen veel nieuwe contacten gelegd werden welke van belang kunnen zijn voor de komende jaren.
Hoogtepunten waren het 2 maal optreden in Grandorado voor een groot gezelschap afkomstig uit Oost Duitsland. Hierbij werd, in samenwerking met twee andere dansgroepen, opgetreden voor een bezoekers aantal van ongeveer 1500 personen per keer!
In hotel Triton werd, zoals gebruikelijk, een viertal keren opgetreden voor mensen van het Rode Kruis. In Scheveningen en in Katwijk was DE WURF ook aanwezig. In hartje Scheveningen werd op een drietal podia een optreden verzorgd terwijl in Katwijk werd deelgenomen aan een grote optocht t.g.v. het 40 jarig bestaan van de muziek vereniging D. V. S.
Een optreden in Julianadorp moest, toen wij al ter plaatse waren, afgelast worden vanwege de weersomstandigheden. Beter verging het onze mensen in Schalkwijk waar, met diverse andere gezelschappen,in het overdekte winkelcentrum succesvol opgetreden werd.
Bezoeken werden gebracht aan een tweetal voorlichtingsavonden waar sieraden en kledingstukken werden getoond en besproken door vertegenwoordigers van diverse andere folkloristische verenigingen.
Bij de opening van het nieuwe gedeelte van Nieuw Unicum was onze vereniging uiteraard aanwezig.

In de maand maart is het weer zover, onze jaarlijks toneel uitvoeringen!
Op 5, 6 en 12 maart wordt onder regie van E. Lever opgevoerd het toneelstuk "'t Dorp leeft mee".
De repetities voor dit stuk worden al weer sinds enige tijd iedere donderdagavond gehouden in de Tolweg no 10, hier zal eerdaags ook weer een begin gemaakt worden met de training van de dansgroep. Het is de bedoeling dit één of tweemaal per maand te doen plaats vinden.
Bent u geïnteresseerd in onze toneel- of dansgroep kom dan eens op een donderdagavond langs, u bent van harte welkom!
Voor 1994 staan verder alvast op het programma medewerking aan de opening van het nieuwe gebouw van de woningbouwvereniging E. M. M. op 24 maart en een Zandvoort-dag in de maand juni.
Tenslotte wensen wij alle lezers: Veul Heil en Zegen in 't Nieuwe Jaer.

H. Gansner,secretaris.

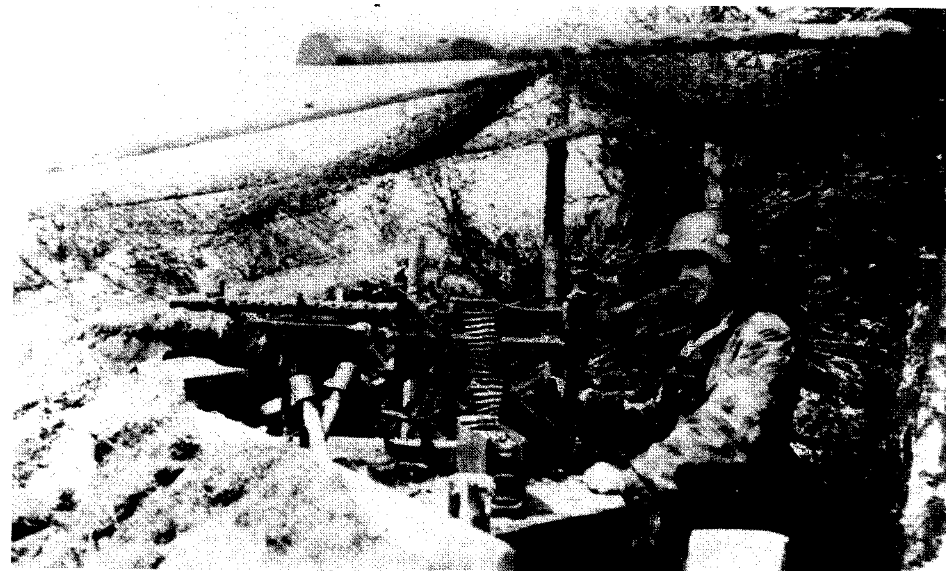
"STUTZPUNKTGRUPPE ZANDVOORT".

Het werk aan de 'Atlantik Wall' begon in Nederland in 1942. De uitvoering was in handen van de organisatie 'Todt', een Duits semi-militair staatsbedrijf. Rond een 15-tal kustplaatsen werden verdedigingsgordels gebouwd.
De verdedigings maatregelen aan de kust van Zandvoort en in de duinen er rondom waren onderdeel van de "Stutzpunktgruppe Zandvoort",
Aan de landzijde was de "Stutzpunktgruppe" tegen tank aanvallen beveiligd door zware betonnen muren, hoge duinen en enkele infiltratie-kanalen in de Amsterdamse Waterleiding duinen.

De drie sterkste stellingen werden gebouwd op het grondgebied van deze waterleiding duinen. Op het Rozenwaterveld kwamen 4 kanonnen van 15 cm te staan die rondom konden vuren. Hoog op de Rozenberg was voor deze batterij het vuurleiding centrum ingericht. Binnen de rechthoekige draadversperring lagen de onderkomens van de manschappen en de munitie magazijnen. Voor het vervoer, o.a. van de zware projectielen, waren betonnen wegen aangelegd. Van deze wegen wordt nu nog gedeeltelijk gebruik gemaakt als men richting Langevelder-slag fietst.
Het belangrijkste en grootste "stutzpunkt" lag aan de kust ter weerszijden van het Tilanuspad en werd 'Stellung Zander' genoemd.

'Stellung Zander' omvatte een groot Radar centrum met 5 radar toestellen en een enorme radio bunker van twee verdiepingen. In totaal bouwde men daar 150 bunkers, waaronder een garage voor 9 voertuigen, diverse mitrailleursnesten, geschutsopstellingen, uitkijkposten, agregaatgebouwen, tientallen onderkomens en zelfs een varkensstal.
In de zeereep stonden een aantal bunkers door een loopgravenstelsel met elkaar in verbinding. In zee stonden houten palen voorzien van anti- tank mijnen, stalen balken en hekken.

Buiten de draadversperringen van 'Stellung Zander' werden aan de landzijde mijnenvelden aangelegd.
Een kilometer ten noorden van 'Stellung Zander' lag een batterij bestaande uit 4 kanonnen van 9,4 cm, dit was buitgemaakt Engels geschut. Dit was de batterij 'Zuidzand'. Hoewel kleiner dan 'Stellung Zander' toch nog goed voor zo'n 80 bunkers. De kanonnen stonden opgesteld in overdekte vuurkamers zgn kazematten. De bijbehorende bemanningen waren ondergebracht in woonschuilplaatsen die onderling weer verbonden waren met een overdekt netwerk van gangen. Schijnwerpers, "FLAK"-opstellingen, mitrailleursnesten en loopgraven zorgden voor de secundaire verdedigings taken.
De plaatselijke leiding van de "Wehrmacht" had zijn intrek genomen in het kapitale gebouw van de Kennemer Golf en Country Club. Op in en langs de golfbanen kwamen zo'n 130 bunkers terwijl er in het aangrenzende Kostverlorenpark bijna 50 werden neergezet (de latere zomerhuisjes).

Het hier voor gegeven beeld wekt misschien de indruk dat de verdediging rond Zandvoort prima verzorgd was. Dit beeld is echter wel vertekend. Op sommige plaatsen lagen wel bunkers maar niet in gebruik. Daarbij kwam dat de kwaliteit van de bezettingstroepen naarmate de oorlog duurde terugliep.
Waren het eerst van juni 1940 tot maart 1941 eenheden van de SS van het Regiment SS "Deutschland", in maart 1941 werden deze opgevolgd door onderdelen van de Wehrmacht.
Van maart 1941 - mei 1942 de 82ste Infanterie Divisie,Infanterie regiment 331.
Van mei 1942 tot februari 1943 de 167ste Infanterie Divisie, Grenadier regiment 331, onder meer aangevuld met Poolse Volksduitsers die nauwelijks een woord Duits konden spreken of verstaan.
Van februari 1943 tot april 1944 de 16^{e} Luftwaffe Feld Division, veelal bestaande uit geronselde krijgsgevangen genomen Brits-Indiërs die een meer politieke dan militaire betekenis hadden.
Van april 1944 tot augustus 1944 delen van de 347ste Infanterie Divisie met o.a. Georgiërs. Hiermede was wel een dieptepunt in de bezettings sterkte bereikt daar deze Georgiërs veel contact met het "verzet" hadden.
Van augustus 1944 tot mei 1945 de 703^{e} Infanterie Divisie, Grenadier Regiment 219. In deze periode. op 6 februari 1945, werden de Georgiërs vervangen door Kaukasiers.
De Georgiërs kwamen in de nacht van 5 op 6 april in opstand maar moesten na een bloedige strijd het onderspit delven, het zou tot 20 mei 1945 duren alvorens de Duitsers op Texel ontwapend werden en overlevende Georgiërs uit hun onderduik plaatsen te voorschijn konden komen.
De verdedigingswerken zijn opgeblazen of, en dit geldt voor de meeste, onder het zand geschoven. De anti-tank muur met aansluitende duinen is nog voor een groot deel zichtbaar aanwezig en in het Kostverlorenpark worden vele woonbunkers nog steeds als zomerhuisje gebruikt. En - als bewijs dat ook dit een stuk geschiedenis is - bij de laatstelijk uitgevoerde inventarisatie van objecten die eventueel een bescherming als monument zouden verdienen komt men ook tegen een onderdeel van de "Atlantik Wall" namelijk een kantelbare wegversperring. HO

In de voor ons jongens mooie periode vlak na de bevrijding werd de radartoren van "Stellung Zander", die ongeveer 30 meter hoog was, beklommen door ondergetekende en enige vrienden. Een andere vriend draaide de stalen tuidraden los waardoor de toren aardig begon te zwiepen. Razend snel de stalen trappen af en de volgende dag lag de toren plat. Radar toren exit. MW

GOEDE TIJDEN ...

SLECHTE TIJDEN.

ONTRUIMINGSBEVEL

Op verzoek van den Weermachtsbevelhebber in Nederland heeft de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied gelast, dat Uw woning/Uw pand **vóór** ~~30 November 1942~~ **31 December 1942** moet zijn ontruimd en U en Uw gezin Uw woonplaats moeten hebben verlaten.

Eenige aanwijzingen, welke voor U in verband met de gelaste ontruiming van belang zijn, doe ik U hiernevens toekomen.

30 November 1942
~~December 1942~~

De Burgemeester van
Zandvoort:
GROENEVELDT, lo.
[redacted]

MIJN OPOE, Ja...., mijn grootmoeder, wij noemden haar "Opoe".
In bepaalde delen van Nederland, vooral in de kust streken, werd een grootmoeder zo genoemd. Er hing bij Opoe altijd een bepaalde sfeer en lucht.
Een kooklucht gemengd met de gassen van het petroleumkacheltje. Ik spreek nu van zo'n 65 jaar geleden. Zij stookte het warm met een zwart petroleum kacheltje, midden aan de voorkant een rood glaasje, zodat men kon zien of hij "aan" was, en gesierd met een chroom hengsel van gedraaid staal. Kunstig gemaakt en heerlijk warm. In haar kleine keukentje stond een 2 en 3 pits petroleumstel waarop werd gekookt. Ik ging graag naar haar toe en als ik bij iemand op bezoek kom en ik ruik petroleum, dan denk ik altijd aan haar... mijn krasse Opoe.
Opoe Jans haar bijnaam was Jans van Heintje Knars. Breiend of bordurend in een hoekje van haar knusse kamertje, sleet zij haar laatste levensdagen en zij bracht aan ons bij tijd en wijle een wijze levensles ter berde. Wij waren jong en dartel en hadden af en toe een terechtwijzing nodig. Het was Opoe die ons meenam naar jeugddiensten in de kerk en zij was het die ons de "rites" van ons geloof bijbracht. Zij had altijd een flesje Eau de Cologne en een zakje pepermunt bij zich en die lucht doet mij denken aan de kerkdienst met mijn Opoe. Zij getuigde van een grote wijsheid. Bij haar ging je elke dag wel even langs en ontving dan een appeltje, een peertje, een "knuisie of een "deesie" een marietje of te wel een kaakje en natuurlijk niet te vergeten een glaasje grenadine. Ze was gekleed in de plaatselijke klederdracht. En vooral zondags zag ze er majestueus uit. Schitterende gouden oorijzers en een zwaar gerimpelde hoofdkap. Vier lange rokken over elkaar en in haar hand een beurs met een zilveren, bewerkte sluiting.
Ik zie haar nog zitten in haar kleine kamertje, met een stopmandje, waarin diverse kleuren "kaartjes brad" om de sokken te stoppen voor ons gezinnetje.
--- De oma's van vandaag hebben zich drastisch aangepast aan deze tijd. Het "knusse" van Opoe kan ik bij hen niet meer terug vinden. Het individualisme en egoïsme van deze tijd tiert welig en de oma van vandaag, de goede niet te na gesproken, dartelt in een fel gekleurd jogging-pak, getooid met een bijpassende haarband en op het hoofd een walkman. Zij zweeft over de tennis- en golfbanen en maakt met haar minnaar een schitterende "Safari-trip" naar Kenya of maakt met een camper een wereldreis door 3e wereld landen. "Ze" willen wat inhalen. Tolerantie wat betreft leefwijze. Het samenwonen vóór het huwelijk is thans normaal, maar 65 jaar geleden en zelfs korter, ondenkbaar.(hokken werd het genoemd). Een kind, gekregen voor het huwelijk was afgesloten, bleef altijd een vóór-kind of een "motje".
Mijn Opoe was een sociaal gebeuren...

Wood

WATER OVERLAST !!

Dat het probleem van regelmatig terugkerende overstromingen in het laagst van het dorp gelegen deel, Kanaalweg, Willemstraat, Schoolplein en het Zwarteveld niet van vandaag of gisteren was is ieder bekend die daar in de omgeving gewoond heeft, al was het alleen maar de herinnering aan het op blote voeten rond plassen in het, ook toen niet zo schone water.
Een foto hiervan uit vroeger tijden is echter uniek, zeker als daar ook nog een gebruik uit blijkt van het Zwarteveld als groentetuin.
De foto werd toegezonden door D. v.d. Mije te Schagerbrug, zoon van de onlangs op hoge leeftijd overleden Dirk v.d. Mije (buitengewoon goed zeezwemmer, kunstschilder en glazenier)
De foto werd gemaakt in 1922 of 1925 door grootvader Klaas v.d. Mije, het ijzeren hek rechts om de tuin van zijn huis staat er nu nog. Het huis links is dat van Klaas Paap (Vlakkie), koster en doodgraver.
Op de foto staat in het midden Maria v.d. Mije en rechts boven Paul en Dirk v.d. Mije. Achter deze twee de groentetuin van vader Klaas v.d. Mije.
Door de goede zorg van H. Opheikens werden de beschadigingen kundig weg gewerkt.

MW

GENOOTSCHAP " OUD ZANDVOORT".

Voorzitter:	Mw. C. C. M. Kemp-v.d. Mije,		
	Tolweg 29	2042 EJ Zandvoort	tel.02507-17201
Vice-voorzitter:	Ir. C. J. Wagenaar,		
	Kostverlorenstr. 23	2042 PA Zandvoort	tel.02507-13999
Secretaris:	J. Paap,		
	Celsiusstraat 33	2041 TB Zandvoort	tel.02507-15967
Vice-secretaris:	A. Koper.		
	W. Kloosstraat 9	2041 BK Zandvoort	tel.02507-18441
Penningmeester:	J. Bluijs,		
	Pasteurstraat 7	2041 VA Zandvoort	tel.02507.14632
Vice.penningm:	J. Attema,		
	C. v.d.Lindenstr. 2/25	2042 CA Zandvoort	tel.02507-14555
Leden:	A. Drommel,		tel.02507-17963
	Mw. H. P. M. Hoogervorst-Schuiten,		tel.02507-18177
	C. J. Wester		tel.02507-14155

Bankrelatie: ABN - AMRO te Zandvoort
rek. nr. 565738305, gironummer van de ABN: 4000
Giro-nummer: 4206723 t.n.v. Genootschap "Oud Zandvoort".

Contributie: Minimaal *f* 15,-- (excl. verzendkosten) per jaar.

"DE KLINK".
Het blad "DE KLINK" is een kwartaaluitgave van het Genootschap "OUD ZANDVOORT" en wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het bestuur van het genootschap. Met het uitgeven van het blad streeft het bestuur naar een grotere bekendheid van en het kweken van belangstelling voor de geschiedenis van Zandvoort.
Voor het samenstellen van het blad heeft het bestuur een redactiecommissie benoemd die bestaat uit de heren:
P. Brune; K. C. v.d. Mije Pzn; H. Opheikens; M. Weber en C. J. Wester.

Vriendelijk verzoek ADRESWIJZIGINGEN en evt. andere berichten zo spoedig mogelijk aan een van de adressen door te geven.